

ÚJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

A Jabotinsky-ügy

A cionista világszervezet nagy intézőtanácsa, mostani bécsi tanácskozási keretében, dicséretes buzgalommal és hozzáértéssel intézett el minden függőben lévő cionista kérdést. Egyetlenegy ügyben tartotta csak fenn a végleges döntés jogát és ez, az ismeretes Jabotinsky-affér. Amióta Jabotinsky tárgyalásai Petljura ukrán tábornok megbízottjával kipattantak, a cionista közvéleményben egymásnak szögesen elmentendő felfogások nyilvánultak meg. Az egyik rész, legvehemensőbb támadásokban részesíti Jabotinskyt, a másik továbbra is az erőskezü, mindenre elszánt zsidó nemzeti hőst látja benne. A Londonban megjelenő „Zeit“ című zsidó orgánumban dr. Brutzkus éles nyilatkozatot adott le Jabotinsky ellen és az orosz zsidóság nevében tiltakozik az ellen, hogy cionista vezérférfiu bármiféle okból tárgyalásokba bocsátkozzon a pogromista Petljurával. A világszervezet intézőbizottsága meglegedett annak nyilvános megállapításával, hogy Jabotinsky, minden megbízás nélkül saját iniciatívájára folytatta ezeket a tárgyalásokat. Az intézőbizottság nyilatkozata mindenestre érezhetően hűvös és egyértelmű a politikai elejtéssel. Most aztán újabb fordulat elé került a Jabotinsky-affér. Az oroszországi „Merkaz“ átirattal fordult a Bécsben ülésező nagy intézőtanácshoz, melyben tiltakozik dr. Brutzkus nyilatkozata ellen. Ezzel az orosz zsidóság, tehát a legilletékesebb faktor, nyíltan és formailag is Jabotinsky mellé állt. Jabotinsky egyelőre hallgat. Amerikában időzik, a Keren Hajjeszód és a palesztinai zsidó légiók ügyében.

Hol hát az igazság? Azoknál-e, akik érthető érzelmi okokból elkeseredetten támadják azt a vakmerő embert, aki ha zsidó életet ezreiről, zsidó néptömegek életérdekeiről van szó, semmitől sem riad vissza, még attól sem, hogy pogromvezérekkel kössön fegyverbarátságot? Vagy pedig azoknál, akik helyesnek találják, hogy a politikából kiküszöböltesék minden érzelmi motívum, minden szentimentalizmus és vallják, hogy tettek és dolgok mértéke, egyedül a szükségyszerűség és egészséges érdek lehet.

Összegezzük csak mégegyszer és röviden az ugynevezett Jabotinsky-affért. Ukrajnában pogromok vannak. Zsidók tizezreit gyilkolták már le eddig és tizezrek élete fölött lóg még a damokleszkard. Az életükért remegő zsidó tömegek hiába tekintenek széjjel: segítség sehol sincs és védekezésre se gondolhatnak, — megvannak fosztva a véde-

kezés minden eszközétől és lehetőségétől. Ekkor azután előáll Jabotinsky, ez a zsidó forradalmár, ez a gyönyörű zsidó komitácsi és felajánlja Petljurának, az ukrán fehér tábornoknak, a pogromhősnek az ukrán zsidók támogatását. ha lehetővé teszi, hogy Ukrajnában zsidó hadsereget állítsanak föl, akik aztán a zsidó életek fölött is örködjének. És ki tudja, az ukránjai zsidó csapatok megszervezése, talán valami rokonságban van Jabotinsky palesztinai terveivel is. Talán arra is gondol, hogy ha elérkezik a palesztinai zsidó légiók újrászervezésének kérdése, kész zsidó hadsereg áll majd rendelkezésére Ukrajnában. Két legyet egy csapásra. Az ukrán zsidóságot megvédeni a pogromok ellen és Palesztinának megszervezni a hadsereget. Nem volna nagyon meglepő,

ha Jabotinsky gondolatmenete tényleg ez lett volna. Ebben rá lehet smerni a jeruzsálemi hősré, aki pusztá ököllet támadta meg és fegyverezte le annakidején Jeruzsálem helyőrségét.

Nos Jabotinsky hallgat. Talán azért, mert nem akarja idő előtt föltárni terveit, talán azért, mert tervei már is meghiusultak. A nagy intézőtanács szintén nem foglalt egyelőre állást az afférban. A megokolás az, hogy Jabotinsky távol van, Amerikában. A valódi ok azonban talán itt is azonos Jabotinsky hallgatásának okával: várjuk meg az eredményt. Egy azonban bizonyos, hogy túl minden várható eredményen, vagy esetleges eredménytelenségen: a legilletékesebb faktor, az oroszországi zsidóság fölmentette Jabotinskyt és továbbra is a nemzeti hőst látja benne.

Mihali és Goga harca a koncentráció körül

A bukovinai néppártiak Take Jonsescu mellett Mihali cáfolata, Goga nagyváradi nyilatkozata — Politikai letartóztatás Bukarestben

Az Új Kelet tudósítójától.

Az erdélyi néppárti képviselők értekezlete elé nagy várakozással tekintenek nemcsak Erdély, de Bukarest politikai köreiből is. Az értekezletet január harmadikán akarták megtartani, de technikai okok miatt tizedikére halasztották. Egyes lapok ezt Mihali és Suciu kudarcaként jelölték meg. Mihali Tivadar tehát cáfolatot tett közre, amely így szól.

„Désről hazajövet olvastam az „Adeverul“-ban Gogától és Grozától megjelent nyilatkozatot, mely szerint az erdélyi néppárti képviselők én általam Kolozsvárra összehívott értekezletét elhalasztották és hogy azt egyáltalán nem is fogják megtartani. Tiltakozom a tények ilyen elferdítése ellen. Maga Groza interveniált nálam, hogy halasszuk el az értekezletet január 10-re, hogy ez idő alatt a képviselők dőljenek a konferencia tárgysorozatát illetőleg. Ezek a tények és kérem ennek az igazság érdekében való leközlését. Mihali Tivadar.”

A bukovinai averescánusok Take Jonsescu mellett

Az értekezleten, amelyet most már január 10-én feltétlenül meg fognak tartani, Mihali Tivadar arra akarja rábírní a néppárt erdélyi csoportját, hogy támogassa Take Jonsescu vállalkozását. Az így megalakuló többség a választói reformot fogja megszavazni, hogy az új választásokat kiürhassa. Hivatkoznak arra, hogy az erre irányuló bukaresti tárgyalások már lényeges eredménnyel jártak és a megállapodásokhoz képest Csernovicban az ottani néppárti képviselők elhatározták, hogy támogatni fogják Take Jonsescu kormányát és azt küldöttség útján hozzák úgy Averescu, mint a miniszterelnök tudomására. A bukovinaiak természetesen kilépnek a néppártból.

A Take Jonsescu vezetése alatt alakítandó koncentrációs kormányt Bratianunék uralomrajutásának elhárítására tartják föltétlenül szükségesnek. Egyre bizonyosabbá válik ugyanis, hogy Take Jonsescu bukása esetén

a király a liberálisokat bízta meg

a válság megoldásával és a Ház feloszlatásához hozzá fog járulni. A „G. Ardealului“ kará-

csonyi száma a király környezetéhez közelálló politikai következő nyilatkozatát közli:

— Téved Averescu és tévednek vele mindazok, akik azt hiszik, hogy ő újból hatalomra kerülhet. A kártyajáték most Take Jonsescu és Jonel Bratianu között folyik. A király ezentúl a kormányzást csak olyan államférfiakra fogja bízni,

akik értenek a kormányzáshoz.

Ha január 17-én a parlament nem szavaz bizalmat a jelenlegi kormánynak, akkor Take Jonsescu veszi a kalapját és elbucszik. És akkor január 18-án Bratianu jön.

— Igen, igen, — ismétlem — ha Take Jonsescu áldozatul esnék a jelenlegi parlamentnek, akkor liberális kormányunk lesz. A politikai probléma ma már csakis e körül forog és ha kisebb intermezzók, vagy felvonások be is ékelődhetnek, az igazi színjátékot Bratianu és Take Jonsescu játszik. Másokról szó sem lehet.

Goga és Groza szolidárisak maradnak Averescuval

A kolozsvári tanácskozások folyamán a jelenlegi kormánnyal való megegyezés hívei azzal is érveltek, hogy ezen az alapon létre lehetne hozni a régen óhajtott erdélyi blokkot is. Az erdélyi blokk gondolatát azonban a leglényegesebb faktor, a nemzeti párt, mint üres fikciót elvetette. Az erdélyi blokk létjogosultságát most Goga Octavian is kétségbevonja. Goga tegnap Nagyváradra utazott, hogy ottani politikai híveit kintartásra buzdítsa.

— Felfogásom szerint — mondotta Goga az újságíróknak — az erdélyi blokknak nincs létjogosultsága. Ha mi külön blokkot létesítünk, csak természetes, hogy Beszarábia és Bukovina is önálló blokkokba szervezkedik és az akkor hová fog vezetni? Ilyenformán megyék szintén is lehetne pártokat alakítani.

Általános szociális, demokratikus reform kell az ország minden polgárának. Az a törekvésünk, hogy a régi néppárt, amelynek ma is megvan, a parlamenti többség általános szociális eszme alapján dolgozzék tovább. A Take Jonsescu-kormány helyzete tarthatatlan — mondotta Goga — a Take-kormány nem lehet élet-

képes, mert nincs meg a parlamenti többsége és azt hiszem, hogy Take Jonescu sem várja be a kamara január 17-iki ülést, hanem két-három nappal a parlament megnyitása előtt lemond. Feltételezem, hogy nem fogja magát kitenni

csufos leszavazásnak.

Már a parlament első ülésén, mindjárt a bemutatkozásnál le fognak mondani. Néhány napig még húzza, de néhány nappal a parlament megnyitása előtt beadja lemondását. Különben a parlament ülésén mi ugyanis megbuktatjuk.

Ezután kijelenti a volt miniszter, hogy Nagyváradra érkezésének nincsen különös politikai jelentősége. Politikai barátait, bihar-megyei szenátorokat és képviselőket látogatom meg csupán — mondotta — és pénteken délelőtt visszamegyek Csucsára. Ugy értesültem, hogy Ady Endre édesanyja itt van Váradon, őt feltétlenül meglátogatom. Este a „Fészek“ vendéglőben társasvacsora volt Goga tiszteletére.

A „Lupta“ című lap — mint ismeretes — súlyos támadást intézett Rascanu volt hadügyminiszter ellen. Ezekkel a sajtótámadásokkal kapcsolatban tegnap

szenszácións letartóztatás

történt. A lap szerkesztőségéből távozó Alexandrescu repülő-kapitányt az utcán letartóztatták, mert azzal vádolják, hogy a leleplezésekhez oly módon nyújtott anyagot, hogy a hadügyminiszter aktáit eljuttatta a szerkesztőséghez. A letartóztatás főleg azért keltett nagy feltűnést, mert a „Lupta“ és a mai kormány között igen szoros viszony áll fenn.

A bukaresti olasz követ Olaszország és Magyarország viszonyáról

Bukarest, január 5. (RTI-Rador.) Franklin Márton bukaresti olasz követ interjút adott az »Adeverul-ban az olasz-magyar egyezményről elterjedt hírekről. A követ kijelentette, hogy teljesen abszurdum az az egyezményről szóló hír. Olaszország mindig az első volt, aki Habsburg Károly ellen a legszigorúbb intézkedéseket követelte. A Habsburg-dinasztia az olaszok részére az évszázados elnyomás szimbóluma. Teljességgel lehetetlen, hogy Olaszország a Habsburg-monarchia újrakiépítésén dolgozzon, vagy akár más dunai monarchiát ohajtsa. Olaszország nem kötött semmiféle szövetséget Magyarországgal. Az olasz politikát a nagyhatalmakkal és a szövetségesekkel egyetértésben irányítják és Olaszország senkivel sem kötött szövetséget, legkevésbé magyarokkal.

Nem szabad félremagyarázni, hogy Olaszország politikája pacifista és kibékítő. Nemzeti ideáljainak teljesülése után nem folytathat más politikát. Min Washingtonban is kitűnt, Olaszország egyetlen állam, amely hadseregét és flottáját teljesen leszerelte.

Berta néni

írta: Ujvári Péter

Blitzné bebújt az új selyemkimonóba, nyakába akasztotta a hosszú aranyláncát, a tükör elé állt és mosolygott. Nagyon gögösen mosolygott. Egyszer csak megfordult és beszólt a gyerekszobába:

— René! René!

Egy tizenkét éves, sápadt kislány felelt a másik szobából:

— Mama, engem hívtál?

Blitzné megmégédesedett:

— Nuná, a házmezt. Már tudhatnád, hogy új nevet kaptál.

A gyerek a szobába lépett.

— Ne haragudj, mama, az iskolában még most is Rébikének hívnak.

— Mert irigyelnek — pattogott Blitzné.

— Mert nem gönnöljék neked ezt a szép új nevet. Azt hiszed, nekem gönnöljék az új ruhámat, meg az új paliszander butoromat? De csak hadd pukkadjanak.

Egy kicsit megszelídült és Rébikét az ölébe vonta:

— A papa jó üzleteket csinál. Ezután mink is előkelők leszünk. Minden héten veszek neked valamit. És tudod mit, most már neked is lesz születésnapod.

Ezt úgy mondta, mintha egy százezer-koronás zongorával ajándékozta volna meg a kislányt.

Zsidó-arab egyezkedési tárgyalások

A „Marath el Sarak“ állásfoglalása

Az Uj Kelet tudósítójától.

Weizmann Chajim, a cionista világszervezet elnöke, mint ismeretes, egyezkedési tárgyalásokat folytatott Londonban a palesztinai arabok delegációjával. E tárgyalásokkal kapcsolatosan a „Marath el Sarak“ című arab újság a következőket írja:

Mindenki tudja, hogy az arab delegáció azért utazott Londonba, hogy a Balfour-deklaráció visszavonását kieszakozolja és szembehelyezkedjék a cionista bevándorlással. A delegáció londoni tartózkodásának első hónapjaiban valóban ilyen irányú tevékenységet fejtett ki, ami egyébként abból is kitűnik, hogy az arab vezetők vonakodtak Londonban és Genfben tárgyalásokat folytatni a cionista vezetőséggel. Az utolsó időben azonban az arab vezetőknek ez a rideg állásfoglalása leenyhült. Mi okozta ezt a fordulatot? A delegáció irányváltását azzal indokolja meg, hogy errenézve felhatalmazásokat kapott. Miért nem kezdte akkor már régebben meg a cionista vezetőkkel való tárgyalásait? Valószínű, hogy a delegáció azt fogja mondani, hogy nem tudta kieszakozolni a Balfour-deklaráció visszavonását és ilyen körülmények között nem tehetett egyebet, mint azt, hogy a cionistákkal kezdjen tárgyalásokat.

Tudni szeretnők, mikor jutott a delegáció ahhoz a meggyőződéshez, hogy a Balfour-deklaráció visszavonására nem számíthat? Miért hallgatott olyan sokáig és miért titkolta el saját népe előtt a tényállásokat? Híreket terjesztettek Palesztinában a delegáció elért sikereiről, kijelentéseket kolportáltak a szerepükéről és az angol nép között kifejtendő propagandájukról. Mi értelme volt ennek? Ha megbízást kaptak agitációra, hát ebben vajjon bennfoglaltatik-e a cionistákkal való tárgyalás is? A győzelmet csak ez a pár szó fejtheti ki: A Balfour-deklaráció érvénytelenítése. Minden más sikert semmibe sem vesz az arab nép. A nép semmi esetre sem engedheti meg, hogy több ezer fontos olyan munkára pazaroljanak el, amely céljának nem felel meg. Ilyen munkának tekintik a cionistákkal kötendő kompromisszumot is. Erre nem kell pénzt költeni, mert Palesztina megszállása óta a palesztinai kormány törekvése ugyanis oda irányul, hogy zsidók és arabok között békés egyezséget létesítsen. Minek ment hát a delegáció Londonba, mikor a kiegyezést sokkal

sikeresebben Palesztinában lehetett volna előmozdítani.

A londoni utazás egészen fölösleges volt, mert csak egy intézés kellett volna az arabok részéről és a cionista vezetők maguk jöttek volna el Palesztinába, hogy a tárgyalásokat megkezdjék. A delegációnak az lett volna a kötelessége, hogy visszatérjen Palesztinába és jelentést tegyen a népek a helyzetről, még mielőtt tárgyalásokat kezdett Rotschild báróval. Ez alkalommal felvetjük a kérdést: mi különbséget lát a delegáció Weizmann Chajim és báró Rotschild között? Miért nem akart tárgyalni Weizmannal, mikor a Rotschilddal való tárgyalást megengedhetőnek tartotta? Hiszen Rotschild épen olyan cionista mint Weizmann. És nem tudta a delegáció, hogy a cionistákkal való tárgyalás egyenlő a Palesztina fölött való jogok elismerésével?

Fejtegetéseit azzal végzi a „Marath el Sarak“, hogy az arab intelligenciát és a vezetőket összejövetelre szólítja fel, hogy a fenyegető veszedelemmel szemben megtehessék a szükséges intézkedéseket.

A csehszlovák és osztrák gazdasági tárgyalások

Prága, január 5. (RTI-Rador.) Amilyen gyorsan sikerült az osztrák-csehszlovák politikai egyezményt megkötni, ép oly lassan haladnak előre a gazdasági tárgyalások. Az a fontos kérdés, hogy milyen pénzben fizetendők a kölcsönös követelések, teljesen nyitva maradt és az áruhitel is, amelyről a bécsi sajtó egy része, mint befejezett tényről ír, még tárgyalásokra vár. A prágai kormány Németországgal is hamarosan megkezdte a tárgyalásokat a két állam beviteli és kiviteli forgalmáról.

De Valera az angol-ir egyezmény ellen szavaz

London, január 5. (RTI-Rador.) Az ir parlament folytatja az angol-ir egyezmény feletti vitát. De Valera kijelentette, hogy az egyezmény ellen szavaz. A jelek szerint a ratifikálásnak tíz szótöbbsége lesz.

A sebenicói incidens

Róma, január 5. (RTI-Rador.) Az olasz-jugoszláv ellentétnek nagyon kiélesedtek a sebenicói incidens miatt. Az olasz sajtó ingerült hangon ír a jugoszlávok ellen. Általános az a felfogás, hogy a rapallói szerződés még nem lépett életbe, tehát Sebenico még nem végleges délszláv birtok.

Béke Írországgal

London, január 5. (RTI-Rador.) Az írországi közfelfogulat teljesen az angol-ir egyezmény aláírása mellett van. Az a harminc képviselő, aki az egyezmény aláírása ellen foglalt állást, távol maradt a parlamenttől.

— Igen, — folytatta — most már megengedhetjük magunknak.

A gyerek boldog volt. Az anyja szerette sápadt arcának elpirulását és még nagyobb lendületre dagasztotta anyai gyöngédségét. Hadd örüljön a kicsike.

— És Berta néniel is dicsekedhetsz.

Berta néni szerény, igénytelen, szegény asszonyka volt. A család nem szerette, mert valahonnan Galiciából pottyant közéje és nehezen asszimilálódott. Rosszul beszélt magyarul, rosszul beszélt németül, szóval: dicsekedni nem nagyon lehetett vele. Blitzné csak titokban találkozott vele, mert attól félt, hogy kompromittálni fogja ez a rokonság. Rébike nem értette meg ezt az idegenkedést és néha fájt is neki, mert majdnem minden kis barát-nőjének volt valakije, akivel elhencegett. Hát most már ő is beszélhet a néniéről. Rébike tapsolt és nevetett. Hogyne. Ilyen jó napja régebben volt. Születésnapot kapott és hozzá még egy nagynénit is. Nagy-nagy boldogságok áradtak ki szívéből, ami tetszett is, nem is a mamájának. Blitzné óvatos asszony volt és attól félt, a gyerek még valami számárságot csinál. Nem jó a nagy őszinteség. Ennélfogva kioktatta:

— Hát eldicsekedhetsz vele. Megmondhatod, hogy a legszebb asszony egész Budapestben.

Rébike eláméltkodott. Most hallotta ezt először. Blitzné folytatta:

— Aztán azt is mondhatod, hogy borzasztóan művelt. Franciául és angolul beszél. Hadd pukkadjanak a Grünblatt-lányok, az ő nagynénjük nem tud se franciául, se angolul, meg aztán mondd meg nekik, hogy rémisztően gazdag és te leszel az örököse.

A gyerek fogékony volt és gyorsan tanult. Délután meglátogatta a Grünblatt-lányokat és úgy hazudott mint egy öreg. Elmesélte, hogy minden héten tisztát kap, meg egy Bösendörfert. A mamája nem szereti, ha sokáig egy zongorán játszik. Az nem előkelő. A mama nem sajnálja a pénzt, mert ha kifogy belőle a papa nem akar adni, csak elmegy Berta nénihez és azt mondja neki: szilvuplé, matant és a néni annyit ad, amennyi kell. Mert Berta néni rettenetesen gazdag és borzasztóan művelt és csak franciául beszél, meg angolul.

Sötét estig csak Berta néniéről beszélt. Már nem is tudta, hogy hazudik. Egészen őszintén rajongott Berta néniért, aki rettenetesen gazdag és borzasztóan művelt és aki minden vagyonát és minden műveltségét ő rá fogja hagyni.

Közben Blitzné is belehabarodott Berta néniébe. Akárhonnan volt és akármiről beszéltek, mindjárt Berta néniére fordította a szót.

— Nem kérem, ezt a pástétomot nem használhatom. Berta néni csak párisi módra készített pástétomot eszik.

Vagy ezt mondta:

Osszeült a főtanács Cannesben

Belgium teljes kártérítést követel Németországtól — Briand tárgyalásai Lloyd Georgeval — Rathenau Cannesben

Az Uj Kelet tudósítójától.

Berlin, jan. 5. A francia lapok visszapillantást közölnek az elmúlt év világpolitikai eseményeiről. Az „Intransigeant” világpolitikai szemléletében az angol-francia ellentétéről ír és megállapítja, hogy az angol francia viszony súlyosan elmérgesedett. Négy szövetséges állam megállapodott abban, hogy 1922-re Németország terhein enyhíteni kell, csak Belgium ragaszkodik a fizetések teljes összegéhez.

Japán és Olaszország az angol álláspontot vallják. Franciaország súlyos helyzetben van, mert ragaszkodnia kell a wiesbadeni egyezmény ratifikálásához. A „Temps” vezércikkében ugyancsak ezzel a kérdéssel foglalkozik. A legfontosabb kérdésnek a jóvátétel ügyét tartja. Az európai államok két csoportra szakadtak. Az egyik csoport az egészséges gazdasági élet útján jár, a másik csoport még mindig valutája elértéktelenedésével küzd. Anglia kivételével

a szövetségesek ehhez a második csoporthoz tartoznak.

Az államok súlyos gazdasági krízisét csak nagy hitelműveletekkel lehet megoldani. Németország és Ausztria gazdasági helyzetén javítani kell, rendezni kell pénzügyeiket, hogy életképesek és hitelképesek legyenek. Most már csak az a kérdés, Anglia hajlandó-e áldozatot hozni a hitelműveleteknél. A jóvátétel problémájának nem a moratórium, hanem

a hitel az első feltétele.

A francia lapok ilyen cikkekből foglalkoznak Európa legaktuálisabb problémájával néhány nappal a cannesi konferencia megnyitása előtt. A francia sajtó már nem nézi olyan elfogultsággal a német problémát, mint még néhány héttel ezelőtt. Ebben elsősorban Angliának van érdeme, mert az angol világpolitika Anglia legszűkebb belső érdekein kívül nagy eréllyel öleli fel Európa minden problémáját. Az ir-kérdést megoldotta, meg fogja oldani az egyiptomi és indiai kérdést is, amely az utóbbi hetekben súlyos válságba sodródott. A brit kormány belátja, hogy belső problémáinak megoldásával egyidőben el kell háritania azt

az állandó európai krízist,

amely rohamlépésekben viszi Európa gazdasági életét az összeomlás felé. Cannesben egyelőre a szövetséges nagyhatalmak képví-

selői elé kerül Lloyd George gazdasági programja, amely Európát a pénzügyi zűllésből a normális fejlődés felé tereli. Cannes után jön Páris, ahol már együtt lesznek Európa összes államainak képviselői. Cannesnak tehát azért nagy a fontossága, mert előkészíti Európa népeinek párisi tanácskozásait. A „Temps” értesítése szerint Briand is megérkezett már Cannesba, ahol szerdán és csütörtökön

előkészítő tanácskozásokat folytatott Lloyd Georgeval.

A főtanács ténylegesen pénteken, január 6-án kezdi meg tárgyalásait. Rathenau a német kormány megbízottja, aki jelenleg Párisban tartózkodik, a főtanács meghívására pénteken valószínűleg már Cannesben lesz.

A német vasutassztrájk

A kormány és a vasutasszövetség megegyezett

Az Uj Kelet munkatársától

Berlin, január 5. Az itteni indóházakban sem az ügymenet, sem a forgalom nem mondható még normálisnak. A vasutasok vonakodnak egész munkateljesítménnyel dolgozni és ez az oka, hogy a nyugati irányból befutó vonatok nagy késéssel érkeznek meg. Rengeteg gondot okoz a vasut vezetőségének a raktárakban felhalmozódott sok áru, amelynek rendelkezése és elirányítása a sztrájk teljes megszűnése után is napokat fog igénybevenni.

Általában azonban javulás észlelhető az összes vasutvonalakon. Az újévet követő napokon valamelyest rendezni lehetett a forgalmat különösen azokon a helyeken, ahol a munkabeszüntetés következtében nagy torlódások állottak be. A felváltásnál a munkások nem jelennek meg teljes számban és a legtöbbje a pályaudvarok és gépházak előtt várja a vasutasszervezetek és a kormány között folyó tárgyalások eredményeit.

Több zavargásról kapott az igazgatóság jelentést. A sztrájkolók a munkahelyekbe törtek és rá akarták bírni a dolgozókat munkahelyeik elhagyására. Több esetben a rendőrségnek kellett közbelépnie. Berlin vasutállomásait még ma is a rendőrség tartja megszállva. A sztrájkolók szabotázsra leginkább odairányul,

hogy a szénvonalok késést szenvedjenek. Ez a céljukat több helyütt elérték.

Leggyorsabban Kölnben állott helyre a rend, legnehezebben Essenben és Elberfeldben jut vissza a régi kerékvágásba a vasuti forgalom. Sziléziában a munkások egyáltalán nem hajlandók felvenni a munkát addig, amíg ki nem hirdetik a vasutasszövetség és a birodalmi kormány között létrejött megállapodást. Ez a megállapodás ma délelőtt végre nyilvánosságra kerül és a következőket tartalmazza:

A bértarifa szerződésben megállapított eddigi fizetési osztályok helyébe a birodalmi gyűlésen elfogadott fizetési fokozatok lépnek életbe, amelynek ismertetését a hivatos lap közölni fogja, a változásokkal együtt, amiket a birodalmi tanács hivatalosan március 1-ig fog megállapítani. Azokban a helységekben és városokban, amelyekben eddig a bértarifa drágasági pótlékokat állapít meg, a pótlékokat 1921 október 1-ig visszamenőleg óránként egy márkával felemlék. A megszüntetett tervet egyelőre 1921 október 1-ig érvényes. A fizetési bérmozgalom általános tárgyalását a birodalmi kormány ígérete szerint január 5-én kezdi meg a birodalmi pénzügyminisztériumban. Ezen tárgyalásokkal kapcsolatosan sürgősen meg fogják állapítani az esetleges új rendkívüli drágasági pótlékokat, visszamenőleg 1921 október 1-ig. A sztrájknapokat nem fogják fizetni.

A német vasutasok szervezetei kimondották, hogy ezentúl mindenkinek munkába kell állani, a vonakodókat nem veszik vissza a szervezetbe, akik pedig szabotáznak, azokat maguk a szervezetek jelentik fel a hatóságoknak.

— A spanyol kormány nyomoz Kolumbus származása után. Madridból jelentik: Néhány történettudós régi okiratokat fedezett föl, amelyből arra következtetnek, hogy Kolumbus Kristóf zsidóktól származik. A kormány tudósokból és írókból bizottságot állított össze, amelynek feladata, hogy világosságot derítsen ebben az érdekes kérdésben. Az eddigi okmányok szerint Kolumbus anyját Sosanának hívták, nagyapját Jakobnak. Az okiratok több vonatkozásából és kitételeiből meg lehet állapítani, hogy a Kolumbusok marannusok voltak, akik zsidó származásukat politikai okokból titkolták. Kolumbus Izabella királynő sohase támogatta volna fölfedező utjában, ha megvallja, hogy zsidók voltak az elődei. Ránk maradt portréi sok olyan vonást mutatnak, amik csak zsidókban lehetők föl.

ványoszlopot Berta néniék hívják. Berta néni a szépség, a mulhatatlan ifjúság, a nagy gazdagság és a nyugati műveltség prototípusa. De, sajnos, ezt a márványoszlopot a gondviselés beláthatatlan végzete betegyba vetette. Az oszlop, hölgyeim és uraim, réttentő kőr áldozata és csak az áldását sugározthatja felénk. Ő maga nem jöhet.

Blitzné sírni kezdett. Blitz az orrát törülgette. A vendégség is meghatódott. Az asszonyok ölbe kapták Rébikét és csókolták, mintha le akarnák csókolni róla a Berta néni után való szomorúságát.

Stanzer ur nagy lendülettel folytatni akarta. Egyszer csak betoppan a szolgáló.

— Nagysága — jelentette ijedten — itt van a Berta néni.

Stanzer ellépett a székétől, amelyhez szinte hozzátapadt a beszéd alatt.

— Á, a Berta néni — szólt patetikusan.

— Á, a Berta néni — csuklott Breitfusszné.

— Eljött az a drága Berta néni — lelkesedett Grünblattné.

Blitzné elsápadt. Blitz összezsugorodott. Az ajtó pedig kinyílt és belépett Berta néni. Szerényen és félénken:

— Ech hob mer gedenkt, az ec macht fer Riffkele a Geburststog, wollt ech auch kimmen, poset fer kuwedwegn.

Blitzné visszavonhatatlanul elájult.

— Berta néni olyan perzsaszőnyegen sziesztál, amely legalább hatszáz éves. Tudja, a Berta néniék igazi grófi izlése van. És él-hal az antiquitásokért. Még a bikszádi vizet és csak antik-pohárból issza.

Mindenütt a Berta néni legendás alakjáról beszéltek és Blitzék tekintélye szemlátomást növekedett. Még Grünblattné is mondta:

— Ezek a Blitzék nem akárik. Milliómos nagynénjük van, aki borzasztóan művelt. Grünblattné tíz esztendő adott volna életéből, ha ezzel az előkelő néniével megismerkedhetik.

Rébike egy napon azt mondta a mamájának, hogy a Breitfussz-lány is kapott egy születésnapot a mamájától, de egy igazít. Blitzné elsápadt. Az a Breitfusszné mindig rálicitál. De most le fogja gyűrni. Csak azért is olyan születésnapot rendez a Rébikének, hogy csoda lesz. Midjárt hozzá is fogott az előkészületekhez.

Minden este arról tanakodott az urával, hogy miféle nagy meglepetéssel kavarja fel a vendégek epéjét. Mert egy pár epeömlés nélkül nem sokat ér ilyen születésnap vendéglátás. Végre kisütötte.

Meglátogatta Stanzerékat és meghívta őket a zsorra.

— De tudja, Stanzer ur, magát diszvendégnek hívom. Maga egy művelt ember és egy nagy szónok. Hát maga fogja elmondani az ünnepi felköszöntőt. Rólam meg az uram-

ról nem muszáj sokat beszélnie, csak annyit, hogy mi áldozatkész szülők vagyunk. Hiszen azt is mondhatja, hogy előkelők vagyunk. De többet nem. Nem szeretem, ha szembe dicsérnek. Hanem beszéljen a Berta néniéről. Mert tudja, ő a mi büszkeségünk. A szemünk fénye. Kérem, egy ilyen asszony! Tudja, mit mondok magának: egy igazi nagyszony. Gazdag, finom és művelt és olyan lelke van, mint egy angyalnak. Tíz év óta béna szegény és ki se mozdul a tolszékéből. De olyan drága, de olyan drága. Hát kérem, ő róla beszéljen, sokat és érzelmesen. Tudja, ilyen zsuron az a legjobb, ha sírnak az emberek.

Stanzer ur megértő lélek volt és szenvedélyes szónok. Nagy tósztot szerkesztett, biztosan érezte, hogy fenomenális sikere lesz.

Hát a születésnap zsurrt megtartották, Breitfusszék, Grünblatték, Schwartzkopfék, Éliásék nagy pompát fejtettek ki ez alkalommal.

Stanzer urban nem csaltakoztak. Stanzer ur felállt a torta és a gesztenyepiré között és beszélni kezdett:

— Hölgyeim és uraim! Olyan házban van szerencsénk megünnepelni egy ifju lélek hímálózó tavaszát, ahol minden kő régi dicsőségről mesél. Ennek a háznak múltja van. Ennek a háznak tradíciói vannak. Ennek a háznak, hölgyeim és uraim, olyan rokoni összeköttetései vannak, amelyek a márványoszlopnál is maradandóbbak. Ezt a dicsó már-

Prágai diákélet

Prága, évutó

Prágában csehül beszélnek. Az olvasó nyilván furcsálni fogja, hogy ezt az elemistamondatot le merem írni, de én a mai Prágán ezt találok a legjellegzetesebbnek. A régi házak, a gettó, az ezeréves zsinagóga, az évszázados zsidó temető, a tizenkét apostol temploma, a Vencel-tér, a Hradzsín: minden, ami bedekkerszerűen jellemzi Prágát, tíz évvel ezelőtt is az volt, ami ma. De a lelke Prágának ma más: a lelke az, hogy mindenütt csehül beszélnek. A lány, érzékeny szláv nyelv felülkerekedett, nyomja, szorítja, kétvállra emelheti a németet, amely pedig tíz évvel ezelőtt fölényesen uralkodott a városban. Egészen csodálatos ez a változás, csak az erős nemzeti érzés magyarázza, amely itt urra lett mindenben. Ugyanez magyarázza a prágai ember ridegségét, a hivatalnok udvariasságát, ha németül fordul hozzá. Van aki sarkonfordul és faképnél hagy anélkül, hogy válaszolna, pedig biztos, hogy tud németül. De titkolja. Dacból és büszkeségből.

A küszöb alatt elkeseredett harc folyik a régi német és a friss cseh kultúra között.

A jobb német színházakat ott is annektálták, a könyvek, folyóiratok, mozik elcsehsédek, régi életét már csak egy-két nagy lap éli és az évszázados egyetem. Az egyetemnek öreg autonómiaja van, a lapokat pedig a kultuszabadság védi. De a prágai német lapok már nem főként Prágára támaszkodnak és az egyetemet is a régi monarchia szélrózsája látja el diákkal. Van itt jugoszláv diák, román, ruszinszkói, szlovenszkói, galíciai, sziléziai. A legtöbb persze Cseh-Morvaország németlakta vidékeiről való, bár ezek számára még egy nagy egyetem van Brünnben. Nagyon sok olyan egyetemi hallgató tanul itt, akít a kurzus és a numerusz klauzusz Budapestről kergetett világra — etekintetben Prága jobb hely Bécsnél és jobb az utódállamok egyetemi városainál is, könnyebben fogadja be a tanulni akarókat és több módot biztosít, hogy valóban tanulhassanak.

Mintegy hat-hétezer diák tanul a két prágai egyetem valamennyi fakultásán. A nagyobbik fele ennek szegényember gyermeke, aki maga kaparja össze nagykeservesen mindazt, ami a megélhetésre kell. Ha a valutáris viszonyokat nem tekintjük, nem drága város Prága, ha igen, Középeurópa legdrágább városa. Ötszáz cseh koronából egy diák Bécsben szépen megél, ezért a vagyonos csehszlovák szülők inkább küldik a bécsi német egyetemre fiaikat és leányaikat, mint Prágába. A szegénység itt is főként leckeadásból tengeti magát. De ez az egzisztencia a cseh nyelv erőteljes uralma óta nagyon soványan fizet. A különböző jótékonyági intézmények elég becsületesen látják el a dolgukat. Több menza van, ahol ingyen vagy néhány koronáért lehet ebédet-vacsorát kapni, vannak szabad-asztalok, ahol teljesen ingyen adnak ebédet és van egy Imka nevű nagy diákkotthon, ahol reggeltől estig fűtött szobában élhetnek a diákok.

A koszt nem nagyon bőséges, de a szabad-asztal minden diák számára terítve van délután háromig, nem nagyon kérdik senkitől, vajjon ebédelt-e már a menzán. És az Imkában akkor is adnak egy-két koronáért ebédet vagy uzsonnát, ha már a menza és a szabad-asztal megnyitotta magát. Emiatt nincs is panasz, legfeljebb azon sópáncodnak, hogy a három hely meglehetősen messze van egymástól, a szegény diák lekoptatja a lábát s mire az egyikőtől a másikig ér, ugyancsak rászolgált az új ebédre. Van zsidó menza is, ezt a Fürsorgevé átalakult Joint támogatja. Ugyancsak ez pénzezi a szabad-asztal intézményét is.

Az Imkában valóságos klubéletet él Prága sokkezernyi diáksága. Van nagy férfitársalgó, női társalgó, játéktér, játékszoba, dolgozószoba, étterem, fürdőhelyiség, külön a nők és külön a férfiak számára. Vannak dolgozó szobák, táncstermek, előadó termek, játékszobák. Hatalmas faépület ez az Imka, belül csupa csin, tisztaság és kényelem. Hat-hétezer diák egy

nagy család intim életét éli. A kiszolgálás és a személyzet munkáját maga a diákság látja el. Orvostanhallgatók, akik megtanultak banni a késsel-ollóval, itt szabadórájukban horbelykodnak, tyukszemmet vágnak. Borotválás egy korona, furdés ötven fillér, hajnyírás két korona. A konyhán medikák, filozoptriának segédkeznek, medikusok és komoly szakálás-bajszos jogászok és filozófiai hallgatók kötenyt akasztanak maguk elé, mosogatnak, törlik a tányérokat, smirglizik az eszcájgot, vagdossák a kuglófot, adagolják a levest, a káposztás-tésztát és töltik csészékbe a hig kakaót. Az előmenetel csakis szorgalmas és lelkiismeretes alantas munkák után lehetséges. Van diák, aki hetekig kunyerál, amíg a mosogatóstól a törölgetésig eljut. Van aki azt ambicionálja, hogy a tésztát szeletelje. A mottó persze az, hogy a nyomtató ökröknek nem lehet befogni a száját. Bizonyos, hogy a legjobb dolga annak van, aki az ételeket a tányérra rakja, ehhez hasonló jó már csak annak jut ki osztályrésztül, aki leszedi az asztalt. Mert vannak diákok, akik vagy jóllaktak már a menzán és a szabad-asztalon, vagy pedig a sok éjszakázástól nem elég jó a gyomruk s az ételnek nagyrésztét meghagyják. Egy-egy nagy-étű diák tűzön-vizen keresztül barátokzik a kiszolgálókkal, akik szükség esetén mindig össze tudnak hozni számára egy-két megmaradt adagot.

A társalgókban kellemes láрма, a férfiaknál enyhe dohányfüst, a zongoránál mindig ül valaki, a játék józúen kíséri a zajt. Itt-ott a sakkasztalnál két fej hajol össze komolyan, többnyire nő férfival. Noha külön férfi-társalgó van és külön női, nem veszik túlságosan szigoruan az elkülönülést, rendszerint együtt vannak. A férfiak termében kevesebb a nő, a nők termében több a férfi. Egész kis internacionálé ez. Középeurópa majdnem minden nyelvén folyik a beszélgetés. Egy ormóttan cipőjű, ormóttan, szegénylős galíciai diák héberül udvarol egy sötéthaju nőnek, aki a legfolyékonyabb héberséggel folytatja a dialógust. Általában nagyon sok zsidó diák van itt, az egyik teremben ép napok óta üléseznek. Arról folyik a vita, vajjon mondják-e ki, hogy mint zsidó nemzeti egyetemi hallgatók építsék fel külön szervezeteiket, vagy pedig csak zsidó egyetemi hallgatók néven. Ékes jiddis nyelven folyik a vita, nagyszerű érvek pro és kontra, egy sápadt, tüzeszemű, gyorsbeszédű diák mindenáron a „nemzeti zsidóság” mellett van, egy társa azzal érvel ellene, hogy a „zsidó” gyűjtőfogalom magábanrejti azt, hogy nemzeti, a másik jelző szószaporítás.

Közben az előadótérben vetített képek kíséretében tartanak előadást a legkülönbözőbb tudományos kérdésekről, földrajzi, gazdasági, orvostudományi és egyéb dolgokról. A belépés ingyenes, persze nem kötelező. Aki nem ér rá, vagy akinek nincs kedve vagy türelme hozzá, az egyebütt foglalkoztatja az idegeit. A nagyterem így is szépen megtelik. Mire kiürül, kezdődik a tánc, fiatal leánygyerekek meztőláb lejtik a cseh nemzeti táncokat. Egészen modern táncokat is látni. Sok a néző.

Benn a nőknél szabászati tanfolyam van, ilyenkor a fiúk nem zavarhatják őket. A tanulásnak praktikus célja is van, amit a lányok megvarttak, azt átveszik bizonyos üzletek. Van ügyesebb diákleány, aki szépen megél varrásból. Amikor a varrógépen abba hagyják a kattogást, másfajta élet kezdődik.

A zongorán a legegyszerűbb szlovák-magyar népdaltól Beethoven legnehezebb remekéig minden zene szóhoz jut. Néha egészen meglepetésszerűen, de színtoly természetesen zsidó népdal sir bele a beszélgetés összevisszájába. Senki sem ütődik meg rajta. Pedig itt nagyon sok a nacionalista, cseh nacionalista és német nacionalista. A csehek nyíltan viselik jelvényeiket és diáksapkájukat, az utcán is, a német nacionalistáknak ezt csak az egyetemen szabad. Egy barissziánus ép azon panaszkodik e sorok írójának, hogy ők az egyetemen sem tehetik a fejükre a kék-fehér sapkát.

A németek vérszemet kapnának. Azért a jelvény ott van mindenik gomblyukában.

Ez az Imka alapjábanvéve katolikus alapítás, de a türelmetlenséget itt senkisémm érzi és senkisémm érezheti. Amilyen nagy barátság látszik a társalgókban és a játékszobákban, ugyanazt tapasztalni a dolgozó szobákban is. Az ellentét az első pillanatra meglepő, a többi teremben néha a lármáig fokozódik a zaj, itt akkora a csend, hogy egy pisszet is meghallani. Diákok és diák-kisasszonyok ülnek könyveik előtt, csukott szájjal, nyitott szemmel tanulnak vagy írnak füzetekbe. Néhol két ember, ismét csak nő és férfi, együtt tanul, de olyan halkán, hogy szinte csak sejtik egymás hangját. Mindenki respektálja a szomszédját, lábujjhegyen lépdel, ha ki akar menni, noha a szőnyeg amugyis elnyeli a lépteit. Az ajtó is tudja a kötelességét, egyáltalán nem nyikorog, a kilincs is minthacsak gumiból volna.

Mindenütt a falakon, asztalokon, zongorán, butordarabokon, nipp vagy színfolt, ami jól esik a szemnek. Művészet és mégsem fényűzés. Finom porcellánsszobor, szoptató anya a gyermekével, egy munkás erőteljes vázlata, színes kézimunkák és vízfestések. A sarokban egy fiú ép gyorsportrét rajzol egy nagyhajú leányról és egy filigrán nőcske fakazettákat, szalvétagyűrűket és tojástartókat fest körül szeszélyesen tarka motívumokkal. Megszólal a csengő, odalenn vacsorát tálnak, a nagy diáklklub élete meggyorsul, mint a vizek körforgása, vagy mint maga a vérkeringés. Az ebédlőben hosszában-széltében apró négy-személyes asztalok. senkise ülhet le ötlet-szerűen oda, ahova akar, csak ahhoz az asztalhoz, amely üresen következik. Aki végzett, visszamegy a társalgóba, vagy a tanulószobába és folytathatja, ahol abba hagyta.

Kaczér Illés.

Bethlen magyar miniszterelnök belépett a kisgazdapártba

Hadat üzent a legitimistáknak — Nagyatádi Szabó beszéde

Az Uj Kelet tudósítójától.

Budapest, jan. 6. Csütörtök este a kisgazdapártban vacsora volt, amelyen Bethlen miniszterelnök vezetésével a kormány több tagja résztvett. Nagyatádi Szabó István üdvözlő beszéde után Bethlen nagyobb beszédben bejelentette, hogy belép a kisgazdapártba. A miniszterelnök kijelentette: azt hitte, a közvélemény ítélete lehetőtlenné fogja tenni, hogy a politika porondjáról újabb harcot indítsanak a mai irányzat ellen. Sajnos csalódott, mert az erőteljes propaganda megindult s annak bizonyos sikerei is vannak. Harcot hirdet a propagandával szemben, amelynek az ország érdekében véget kell vetni. (Percekig tartó éljenzés.)

— Elérkezett az ideje — mondotta a miniszterelnök — hogy a legitimisták által odadobott keztyüt felvegyem. A husvétii puccs óta a külpolitikai helyzet rosszabbodott, azóta titkos és nyílt katonai konvenciókat kötöttek Magyarország ellen. Nem a gyűlölet vezeti a kormányt, hanem az állami rezon, a magyar állam biztonságának érdeke és annak megvédése.

Harc dúl és még nagy harc következik. mert elszánt emberek vannak a tuloldalon, akik a kártyára mindent feltettek. Ezekkel csak elszánt akarattal lehet szembeszállni.

Az elkövetkező nagy harcban — folytatta Bethlen — a nemzet jövője és sorsa dől el. Ahogy annakidején a többség vezetőinek letaszításával öntudatlanul is a forradalmat ök idézték elő és az országot egyharmadára ök zsugorították össze, ugy most is, ha politikájuk diadalmaskodnék, ez az ország felosztására vezetne. A harcban a kisgazdapárt férfiasan, keményen, mint egy szikla, kitartott és a sziklára építeni lehet. (Zajos éljen.)

A képviselők felállva percekig tapsolták Bethlent, aki kijelentette, hogy akár százan követik, akár huszan vagy tizen, ő a kis-

gazdapárttal való egyesülést akarja végrehajtani, (zajos éljen), mert a kisgazdapárt az a szikla, amelyre a jövő Magyarországot felépíteni lehet.

Több felszólaló a párt támogatását ígérte. Nagyatádi Szabó örömmel üdvözli a miniszterelnököt, mint a párt tagját, de figyelmeztetik, hogy minden erőnek alapja a fegyveres erő. Meri állítani, hogy a jövőbeni választásoknál senki sem mer a nép közé menni más programmal, mint kisgazdapárti programmal.

HIREK

Az UJ KELET telefonjai:
Szerkesztőség 977. — Kiadóhivatal 844.
Zs. N. Sz. 558.

Rabindranath Tagore

Ezt a hírt nem hétköznapiok részére jegyezzük föl. Egészségügyet pártpolitikával összekapcsoló agudaszidók, zsidó politikába beleokvetellenkedő újságmagyarok bizony, hogy meg sem értették. Hiányzik belőlük az önmagáért való szép érzékelésének művészete és benső jósága, mert sok jóság és sok művészet kell ahhoz, hogy a szépek örülni tudjunk. És milyen szép az és biztató, mikor két egymásnak idegen világmegértő üzenettel köszönti egymást, mikor Hercules és Sámson, mindegyik a maga feladatával elfoglalva, egy pillanatra mégis megáll munkájában, szemök összevillan és mosolyognak egymásra barátságos mosolygással.

Rabindranath Tagore, az indus-óriás, idegen szépségek költője, idegen megérzések filozófusa, India nemzeti hőse európai körökön van. Bizony, hogy propaganda-utnak lehetne nevezni a Nobel-díjjal koszorúzott indus költő utját. Propaganda az ez, az indusok nemzeti törekvéseinek, önállósági törekvéseinek megismertetése. És az indus propagátor, az indus szabadsághős költő és filozófus európai körutján találkozott egy másik tudóssal, egy másik propagátorral, egy idegen nemzet katonájával, jó harcosával — és a két idegen, a két egymástól távol világ rokonos megértéssel nyujt egymásnak kezét.

Bécsből táviratozzák: Rabindranath Tagore felkérte professzor Geigert, a bécsi egyetem ind és iráni filológia tanárát, hogy vállaljon tanszéket az indiai Tagore-Akadémián. Geiger professzor a meghívást elfogadta és a napokban már utnak is indul Indiába. Geiger professzor igen tevékeny tagja a bécsi cionista szervezet vezetőségének és az ausztriai Zsidó Iskolaszervezet ügyében is hathatósan közreműködött.

Eddig a hír. Bizonyos, hogy Tagore meghívása nemcsak a „tudós”, a „filológus” Geiger professzornak szól. Tudóst és filológust bizony találhatott volna más is. De az indus szabadsághős Tagore ráértett a zsidó szabadságharcos Geigerre. És a szabadságért küzdő indiai nemzet nyujtott megértő kezét ebben a meghívási gesztusban, a népi önállóságát most kivívó zsidó nemzetnek. Két idegen világ, tengerek, ősi hagyományok, kultúrák és világnézetek választják el egymástól, de a nemzeti szép, az emberi jogos keresésében és propagálásában igyen egymásra találtak.

A Geigernek kezét nyujtó Tagore, a cionizmus előtt meghajló nagy indus, bizony hogy szép és nevezetes dolog ez, — de nem az agudaszidók és nem az újságmagyarok részére jegyeztük föl. Mert sok jóság és sok művészet kell ahhoz, hogy az önmagáért való szépet érzékelnünk tudjunk és örülni tudjunk neki.

g. j.

— Az Uj Kelet legközelebbi száma a hivatalos ünnep miatt kedden reggel a rendes időben jelenik meg.

— Az Achuza első emberei Palesztinában. Haifából ma érkezett sürgöny, az Achuza első erdélyi kivándorlójától. A második transzporte jelentés szerint a közeljövőben megindulhat. Érdeklődők fölvilágosításért forduljanak az Achuza vezetőjéhez, Paneth Hermann földbirtokoshoz, Cluj-Kolozsvár Görögtemplom-utca 16. Megjegyzendő, hogy csak az mehet ki, aki maga is dolgozik.

— Szász Zoltán kieszabadult. Budapestről jelentik: Szász Zoltán tegnap délután két órákor elhagyta az ügyesség fogházát.

— Dr. Cosma János — közjegyző. Dr. Cosma János, a kiváló jogász, akit néhány hónappal ezelőtt a főügyészi állásból igazságügyi államtitkárrá neveztek ki, mint ismeretes, január elsején állásáról lemondott. Cosmát kolozsvári közjegyzővé nevezték ki az elhunyt Arkossy Gyula helyébe. Az új közjegyző hivatalát már el is foglalta. Piata Unirii 26 szám.

— Chanuka-est Máramarosszigetén. A máramaroszigeti zsidó nemzeti szövetség január 1-én a Vigadó nagytermében chanuka-ünnepélyt rendezett. Az ünnepi szónok, Guttman Mór (Nagyszőlős) jiddis nyelven beszélt a nap jelentőségéről. Holder József saját költeményeit olvasta fel héber és jiddis nyelven. Landmann főkantór énekelt, fia és kisleánya zsidó dalokat adtak elő.

— Az Ivria összejövetele. A kolozsvári „Ivria” mai összejövetele este 7 órákor lesz a neológ téli imaházban Cal. Regele Ferdinand 48). Tárgy: „Vita a hellénizmusról és a judáizmusról.”

— A görög trónörökös Bukarestben. Bukarestből jelentik: A görög trónörökös feleségével Erzsébet román hercegnővel tegnap ideérkezett.

— Héber ünnepély Nagyváradon. Fényesen sikerült Chanuka-ünnepélyt rendezett a Mizrachi szervezet égisze alatt működő „Gán-Jöladim” héber óvoda vezetősége a Lloyd különtermében. A kétórás, tisztán héber számokból összeállított műsort, a tágas termet zsufolásig megtöltött közönség feszült érdeklődéssel nézte végig és elragadtatásának szünni nem akaró tapsorkánnal adott kifejezést. A műsor első részét a „Gán-Jöladim” 3-4 éves növendékei töltötték ki. A bájos apróságok rendkívül lebilincselően adtak elő héber szavakat, játékokat. Anyanyelvüként pergett szavairól az ősi szent nyelv. A műsor második részében a héber-kurzus polgárista növendékei tettek tanúságot a héber nyelvben való bámulatos elhaladásukról. Kiemelkedő része volt a programnak egy „Chanukai jelenet a Hasmoneusok korából” és két előkép: „Ruth elhagyja hazáját” és „Palesztinai aratójelenet” címmel. A műsor minden egyes száma a hagyományos vallásos szellemtől volt átítatva, méltóan az ősi szent nyelv előharcosaihoz. A kitűnő eredmény elsősorban Mátyás Sosanna óvónő buzgalmát és agilitását dicséri, aki fáradságot nem kímélve, bámulatosat produkált a héber nyelvtanítás terén. Külön dicséretet érdemel kiváló elvtársunk Weisz Kálmán, a Gán-Jöladim bizottság elnöke. Főképpen az ő agilitásának köszönhető, hogy a Gán-Jöladim a hihetetlenül mostoha viszonyok ellenére is a kezdet nehézségein immár túl van és anyagi alapja hosszú időre biztosítottnak mondható. Az ünnepélyt este százerteretű bankett követte. A vendégek sorában ott voltak az ort. hitközség elnöke Nussbaum Sámuel, a Mizrachi szervezet elnöke Altmann Sámuel és az ort. hitközség számos előkelősége. Altmann Sámuel szefard dialektusban tartott héber felköszöntőjét Nussbaum elnök lelkes felköszöntője követte. Még számos felköszöntő hangzott el. A hangulatra jellemző, hogy a délutáni előadás hatása alatt Zuckerman Salamon elvtársunk 5000 leit ajánlott fel a létesítendő második héber óvoda céljaira. Biztosra vehető, hogy a rövid egy év alatt elért csodálatos eredmény új lendületet ad Nagyváradon a héber nyelv kultúrájának.

— Botrány a nagyváradai zsidókórház főorvosi állása körül. Az ilyen címmel a nagyváradai zsidókórház botrányos főorvos választásáról közölt tegnapi cikkünkkel kapcsolatban megtudtuk, hogy Fuchs Benjamin főrabbi a választás harcaiba nem vett részt és minden tekintetben korrektül járt el. Cikkünkben különben Fuchs Benjamin főrabbi neve nem is szerepelt, csupán bátyjára, Fuchs Sámuelre tettünk célzást, aki „szemrebbetés nélkül szavazott a szigorúan vallásos Jacobi dr. ellen.

A „Jehudit” értekezletet tart. A kolozsvári Jehudit nőegylet kedden, január 10-én délután 4 órákor értekezletet tart (Széchenyi-tér 40. II.). Az elnökség felkéri a választmányi tagokat, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg.

— Augustin Bena hangversenye a román operában. A román nemzeti operában tegnap este mutatkozott be. A Bena zeneszerző, egész estét kitöltő önálló hangversennyel. A műsor, amelyben Acca de Barbu és Grozavescu is közreműködtek, a nagytehetségű muzsikusz legjobb alkotásait ölelte fel. A „vihar a tengeren” és az „Uvertura Nationala”-ban a maga egészben bontakozik ki a fiatal szerző tehetsége és erőteljes egyénisége. Az előadás végén Popescu-Voitești, a román nőegylet titkárnője üdvözölte a kiváló komponistát, a közönség pedig szünni nem akaró tapsal ünnepelte. Augustin Bena, a kolozsvári zenekonzervatórium tanára, nevét mint a „Nu ma abandona” című dal szerzőjét a közönség szélesebb rétegeiben is ismerik. Ugy tudjuk, hogy Bena egész estét kitöltő operát írt, melyet a kolozsvári opera még a tél folyamán színre hoz.

Sajtó alatt!

S. J. Agnon világhírű regénye:
És a meggörbedt kiegyenesedik...

Sas László fordítása.
Kiadja a Kadima Rt.

KÖZGAZDASÁG

A kormány megszünteti a gabonakereskedelem korlátozását

Az Uj Kelet tudósítójától.

Az Averescu-kormány — mint ismeretes — újra életbe léptette az elmúlt év augusztusában kiadott, de később felfüggesztett rendeletet, amellyel immobilizálta az ország egész buza- és rozskészletét. A rendelet a külföldnek lekötött szállítási kötelezettségek folytán vált szükségessé, ugyanakkor azonban súlyos válságba sodorta a belső gabonapiacot, annál is inkább, mert a terménykereskedőket és a fogyasztókat már maga a permisz-rendszer is károsan érintette.

Tegnap megírtuk, hogy az erdélyi malmosok memorandumot adtak át a Kolozsváron tartózkodó Bredeanu erdélyi miniszternek, melyben kifejtették a malomipar súlyos helyzetét. Maga a miniszter is beismerte, hogy a szerencsétlen rendelet kibocsátásában nagy része volt a megbukott kormányhoz közelálló regáti malomérdekeltségnek.

A malmokon kívül súlyos helyzetbe jutottak a termelők is. A földművelésügyi minisztérium jelentése bizonyítja, hogy tavaly előtt nagyobb területeket vetettek be, mint az előző évben, mert a termelők a szabadforgalom megvalósulását várták. Mivel ennek épen az ellenkezője következett be, a termelők az idén már lényegesen kevesebb területet vetettek. A termelés csökkentését jövőre érezni fogja nemcsak a fogyasztóközönség, de maga az állam is.

A terménykereskedelem a rendelet kibocsátása óta állandóan stagnál. A kiviteli illetékek és a permisz rendszer lehetetlenné tette az exportot. Ezidén a kivételt az állam monopolizálta. Ezáltal maga az állam a kereskedő, mert közvetlenül az állam által jut a gabona belföldi termelőtől a külföldi fogyasztóhoz.

A fogyasztóközönség szempontjából a mai helyzet azért hátrányos, mert a gabonanevelés ára a szabad verseny hiánya folytán állandóan emelkedik. További emelkedésre is van kilátás, ha a rendeletet rövidesen vissza nem vonják.

Erdélyi szakkörök melegeződéssel fogadták Bredeanu erdélyi miniszter nyilatkozatát, mert meggyőződtek róla, hogy az új kormányban meg van a hajlandóság a kivételes rendletek visszavonására.

Zürichi tőzsde Nyitás: január 5-én.
Berlin 265, Newyork 516, Milánó 2200,
Prága 825, Budapest 85, Zágráb 185, Varsó
17, Bécs 17, osztr. kor. 10.

Csekkben lehet fizetni a lei-vámot. **Buka-
restből** jelentik: Take Jonescu pénzügyminiszter
ma rendeletet bocsátott ki, mely szerint az arany-
kivitel ellenében az országba behozni köteles effek-
tív lei helyett leire szóló csekkben is lehet a fize-
tést teljesíteni.

Egy millió 200 ezer font kártérítés egy ro-
mán petróleumtársaságnak. **Bukarestből** jelentik:
Londoni jelentés szerint a Steau Romana petró-
leumtársaság forrásainak 1916-ban történt elpusz-
títása miatt 1 millió 200 ezer font sterling kártéri-
tést kapott.

Egyelőre nem váltják be a Banca Gene-
rala bankjegyeket. A beváltás után fenmaradt
Banca Generala bankjegyeket, mint ismeretes kü-
lön kérvények alapján eddig a román jegybank
utólagosan is beváltotta. A pénzügyminiszter —
mint Bukarestből jelentik — tegnap felhívást tett
közé, melyben értesíti mindazokat, akik még ilyen
bankjegyek birtokában vannak, hogy az utólagos
beváltást a pénzügyminiszterre való tekintettel egyelőre
felfüggesztették, de hamarosan megint folytatni
fogják.

Január 15-ig tilos a petróleumtermékek
kivitele. **Bukarestből** jelentik: A legfelsőbb vám-
bizottság a petróleumtermékek kivitelét január 15-ig
megtiltotta, hogy az ország belső szükségletét biz-
tosítsa.

Ötezer korona a belépődíj a bécsi tőzsdé-
re. **Bécsből** jelentik, hogy az ottani tőzsdetanács
a tőzsdére való egyszeri belépés díját 5000 korona-
ban állapította meg.

Az iparkamara a régi mértékhitelítési
rendszer visszaállítását kéri. Az iparkamarához
nap-nap után érkeznek panaszok a mértékhitelítési-
bizottságok ellen. A kamara megállapította, e rend-
szertelenségek oka az, hogy a modern hitelítési
rendszert felcserélték az idejétmúlt királyságbeli
rendszerrel. Az iparkamara el fog járni az illetékes
minisztériumnál, hogy a folytonosan ismétlődő ano-
máliák megszüntetésére állítsák vissza a régi, jól-
bevált mértékhitelítést.

Szabad a datolya behozatala. **Bukaresti**
munkatársunk jelenti: A kereskedelemügyi minisz-
terium a déligyümölcsökre vonatkozó vámtarifai
alkalmazásával megengedte a datolya behozatalát.

Román-magyar-cesh vasuti tárgyalások.
Biharpüspökiben új vasuti értekezlet ült össze a
MÁV. és CFR. megbízottjaiból. A MÁV. képviselője
előterjesztette a vonalain levő CER. kocsik jegyzékét,
viszont a román államvasutak megbízottja a CFR.
vonalain levő MÁV. kocsikról szóló kimutatást
terjesztette elő. A kocsik kölcsönös kicserélése után
remélhető, hogy a két állam közötti tranzitforgalom
rövidesen megindul. Halmiban a cseh államvasutak
képviselőivel tárgyaltak a CFR. részéről Jonescu
János nagyváradi és Soseu János kolozsvári főfel-
ügyelők. A csehszlovák vasutak három képviselővel
vettek részt az értekezleten. Az előterjesztett adatok
szerint a román államvasutak 612 nyitott kocsival
tartoznak Csehszlovákiának, amely a kétkeresztes és
német kocsikat kivéve mindössze öt vagonnal tartozik
Romániának.

Valutapiac:

Prága, jan. 5. Dinár 7550, márka 3110, leva
3985—, svájci frank 1192.50, norvég kor. 979—, dán
kor. 1213.50, svéd kor. 1513.50, török lira —
lira 251—, francia frank 493—, font sterling 259.75,
dollár 61—, osztr. kor. 60—, holland for. 2283—,
lengyel márka —, magy. kor. 965—.

Berlin, jan. 5. Bukarest 158.50, Amsterdam
—, Brüsszel —, Krisztiania —, Kopen-
hága —, Stockholm —, Helsingfors —,
Róma 853—, London 847.50, Newyork 201.25, Páris
1600—, Zürich 3895—, Madrid —, Bécs 590—,
Prága —, Budapest —.

Zürich, jan. 5. Berlin 235—, Amsterdam
—, Newyork 517—, London 2167—, Páris
4115—, Milánó 2145—, Brüsszel —, Kopenhága
—, Stockholm —, Krisztiania —, Madrid
Buenosayres —, Prága 830—, Budapest 85—,
Zágráb 185—, Bukarest —, Varsó 17—, Bécs 17—,
osztr. kor. 10—.

Budapest, jan. 5. Lei 480—, Napoleon 2375—,
font sterling 2560—, leva —, dollár 617—, francia
frank 4950—, márka 331—, lira 2375—, osztr. kor.
962.50, rubel 49.50, szokol 992—, svájci frank
11800—, dinár 860—, lengyel márka —.

SZINHÁZ

Pierre Wolff: Naplemente. (Bemutató a magyar színházban.) Ha a világháború előtt mutatják be, alighanem nagyobb sikere lett volna mint most. Akkor még voltak emberek — az egész művelt középosztály az volt — akiknek egész irodalmi képzelete, az untig ismert és variált két vagy három drámai háromszögben mozgott: férj, feleség, házibarát vagy öreg szerelmes, fiatal udvarló és az aszszony és ennek minden elképzelhető változata. Ma már bizony többecske várunk irodalomtól és színpadtól. A régi sablont variálta: öregedő apa, fiatal fiú és a közös szerelem tárgya, a fiatal asszony. A régi sablont, kedvesen, ötletesen, néhol szinte szellemesen dolgozta föl, de hiába, a drámán rajtaérett az elmúlt világok irodalmi hazugságainak íze. Táray (az apa), Lengyel Vilmos (a fiú), Baróti (a fiatal asszony), Forgács egy öreg vivő szerepében, jobb ügyhöz méltó alakítást nyújtottak. Kisebb szerepekben Szakács Andor, Izsáki Margit, Hort Idi, Kovács Kató, Hajnal Klári és Táray Böske szintén jók voltak.

HETI MŰSOR

Román Opera

Hétfőn: Sámson és Delila.
Szerda: Cavalleria rusticana. [Teljesen új szereposztással. Utána: Ballet.]
Péntek: Madame Butterfly.

Magyar Színház

Szombat délután 3 órakor: Gróf Monte Cristo. (Olcsó helyárakkal.)

Szombat este fél 8 órakor: Carmen. (Operarepriz, új szereposztással: Kolbay Ildikó, Róza, Takács Mihály, Bectán Miklós. Operahelyárakkal. Napibérlet 78. sz. B. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Vasárnap délután 3 órakor: Tul a nagy Krivánon. (Operettújdonosság, 35-ödször. Olcsó helyárakkal.)

Vasárnap este fél 8 órakor: Stambul rózsája. (Operettújdonosság, 51-edszer. Rendes helyárakkal. Általános bérletszűnetben.)

Hétfő: Szerencsetánc. (Operettújdonosság, 7-edszer. Rendes helyárakkal. Általános bérletszűnetben.)

Kedd: Denevér. (Új szereposztással és új betanulással, Lévy, Kolbay, Kabdebó, Réthely, Takács. Premierhelyárakkal. Premierbérlet 17. szám.)

Szerda: Szerencsetánc. (Operettújdonosság, 8-adszor. Általános bérletszűnetben. Rendes helyárakkal.)

Csütörtök: Carmen. (Kolbayval, Takácsal és Sugárral. Operahelyárakkal. Rendes napibérlet 79. szám C. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Péntek: Naplemente. (Újdonosság, 2-odszor. Rendes helyárakkal. Elmaradt napibérlet pótlásaként: 77. szám A.)

Szombat d. u. 3-kor: Zsidónő. (Népszerű operaelőadás, olcsó helyárakkal. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

Szombat este fél 8-kor: I. Jávai mese. [Újdonosság, először.] II. Molière. [Emlékezés, irta és előadja: Janovics Jenő dr.] III. Tartuffe. [Ünnepi előadás Molière születésének 300-adi évfordulóján. Rendes helyárakkal. Napibérlet 80. szám D.]

Vasárnap d. u. 3-kor: Cseregyerekek [Operettújdonosság, 16-odszor. Olcsó helyárakkal.]

Vasárnap este fél 8-kor: Denevér. [Operettrepriz, másodszor: Lévy, Kolbay, Kabdebó, Bálint és Ruvinszkyval. Rendes helyárakkal, Napibérlet 81. szám A.]

Hétfő: Sárga csikó. [Ünnepi előadás. Szentgyörgyi István tiszteletére. Rendes helyárakkal. Napibérlet 82. szám B.]

A másorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

A színházi iroda hírei:

A Magyar Színház jövő heti műsorán a Denevér reprize szerepel. Strauss Jánosnak ez a klasszikus értékű operette most teljesen új betanulással fog a közönség elé kerülni. Lévy Ilonka [Rosalinda], Kolbay Ildikó [Adél], Kabdebó [Orlovszky herceg], Takács és Ruvinszky felváltva [Alfréd], Réthely és Bálint felváltva [Eisenstein], Virág [Falke], Leövey [Frankl], Nagy Gyula [Frosch börtönőr] fogják a darabban a főszerepeket játszani. Kedden lesz a Denevér reprize premierbérletben és premierhelyárakkal. Jövő vasárnap megismétlik a Denevér előadását. — Pierre Wolff nagy sikert aratott új színműve, a Naplemente pénteken este fog másodszor színpadra kerülni és pedig rendes helyárakkal s az elmaradt 77. A. számú bérletpótlásaként. — Szombaton este másodszor, jövő csütörtökön pedig harmadszor adják a diadalmas sikerrel felújított

Carmen-t. Mind a két estén operahelyárakkal, de rendes napibérletben fog színpadra kerülni. — Egyre nagyobb és szélesebb érdeklődés nyilvánul az idei évad operettalágára, a Szerencsetánc előadásai iránt. — Január 15-én lesz Molière születésének 300-ik évfordulója. Az évforduló előestéjén, szombaton díszelőadást rendez a színház. Először Szép Ernő kis darabját, a Jával mesét fogják premierként bemutatni. Utána Janovics Jenő dr. igazgató tart bevezető előadást Molière-ről. Végül Tartuffe fog színpadra kerülni, a főszerepben Janovics Jenő dr.-ral, Baróti Erzsével, Izsákyval, Laczkóval, Táray Böskével, Lengyelvel, Oláh Ferencsel, Tárayval, Mihályfival, Réthelyvel. A szombati ünnepi előadást rendes helyárakkal tartják meg. — A Greguss-jutalmat ez évben Szentgyörgyi István kapta meg. A 81 éves művész e ritka kitüntetés alkalomával ünnepelni akarja a színház. Az ünnepi előadás hétfőhöz egy hétre lesz, amikor a Sárga csikó fog színpadra kerülni, amelyben Szentgyörgyi egyik legjobb szerepét, a geleséri pusztabíró fogja játszani.

A mozgók műsora. Apolló-mozgóban: Szombaton megkapó társadalmi dráma, A szerelem bilincseiben. Vasárnap látványos dráma a távoli, misztikus keletről, Indiai bosszu. Hétfő és kedd, Ne itélj! Hauptmann Gerhardt világhírű regénye filmen. Szerda és csütörtök szenzációs bűnügyi történet, Dráma a menedékhelyen. Pénteken látványos cigánydráma, A táncvarázs, Főszerepben Erna Morena. Szombat és vasárnap nagy amerikai sláger, A börtöndiktátor. — Egyetem-mozgóban: Szombat és vasárnap a legszenzációsabb filmremek, A Sátán naplója. (Keresd az asszonyt.) Hétfő, kedd, szerda és csütörtök minden ideig legnagyobb filmlátványossága, Danton. Péntek, szombat és vasárnap Tolsztoj világhírű novellája filmen, Szergiusz atya. — Uránia-mozgóban: Szombaton nagyszerű kalandordráma, Cirkusz Barré titka. Vasárnap kedves életkép, főszerepben Dán Norberttel, Egy fejedelmi nap. Hétfő és kedd, Gálgarab első része. Balzac érdekesítő kalandorregénye filmen. Főszerepben a nagyszerű Paul Wegener. Szerda és csütörtök ugyanennek a második része. Péntek, szombat és vasárnap végtelenül szenzációs exotikus dráma, A sárga diplomata.

Főszerkesztő: Dr. FISCHER JÓZSEF

Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ

Kiadó: KADIMA kiadóvállalat r.-t.

Szerkesztőség: Calea Reg. Ferdinand (volt Ferenc József-ut) 48 - Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a. Flókkiaadóhivatalok: Nagyvárad, Deák F.-utca 9. Arad, Str. Alexandri 1. - Szatmár, Bathányi-u. 24.

Előfizetési ár havonként 30 lei
Egyes szám ára mindenütt 1 lei 50 bani
Hirdetéseket milliméteres díjazás szerint veszel a kiadóhivatal

NYILTTÉR*)

Válasz Elián Viktor „Nyilatkozat”-ára

Elián ur adja az ártatlant és azt gondolja, hogy Kolozsvár társadalmi hinni fog neki. Elián urnak fáj, hogy akadt egy orvos, aki orvost, aki az ő útjában levő Nota családot humanitárius szempontokból — szegénységére, a beteges férjre és a nyolc gyermekre való tekintettel — minden erkölcsi erejével védelmébe vette. Hogyne fájna ez, mikor ez az orvos még hozzá az ő házában lakik! Bizony, mint a humanizmus katonája, nem nézhettem közönyt, hogy Elián ur egymás után tesz tönkrel egzisztenciáit — a népront szesz-forgalma növelése érdekében és mindenütt ellővettem hónapok óta, hogy a szegény Nota család „kenyerétől”, kis üzletétől meg ne fosztassék.

En a legnagyobb tárgyilagossággal informáltam a hozzám forduló újságírókat s felvilágításaimért vállalom a felelősséget. De lám, az „Új Kelet” munkatársával nem is beszéltem — s mégis hosszabb bűnlistát küldtél Elián urról, mint az általam informált lapok. De még ez a lista sem teljes! Ha kivánja Elián ur, majd kiegészítjük a bírság előtt!

Addig is apellálók Kolozsvár társadalmához, gondolkozzék azon, hogy a „kenyér” fontosabb a szesznel — és Nota abban a kis üzletben „kenyeret” mért, melyből eddig nyolc gyermekének is jutott.

Cluj, 1922 jan. 6.

Dr. Leitner Fülöp.

*) E rovatban közöltekért a beküldő felelős.

Héber conversatio könyv

20 leért kapható a

„Safurth“-ban

Wesselényi M. és Szép-utca sarok.

SZŐRME DIVAT KÜLÖNLEGES- SÉGEK NAGYRAKTÁRA DÉRY SZÜCSMESTERNÉL, STR. MEMORANDULUI (UNIÓ-UTCA) 3. TELEFON INTERURBAN 12-12

Alapítási tervezet

Alulírottak cluji székhellyel „Societate Anonima Romana pentru exploatare de Paduri si Industria Lemnului” magyarul „Román Fa- és Erdőipari R.-T.” név alatt határozatlan időtartamra részvénytársaságot alakítunk.

Ezen részvénytársaság célja az ország bármely helyén erdők kitermelni, fűrés- és más faipari telepeket létesíteni és a termékek forgalombahozataláról gondoskodni.

Az alaptőke 600.000 — (hatszáz ezer) lei, ennek 600 drb., egyenként 1000 lei névértékű, bemutatóra szóló részvényből áll.

A részvényjegyzés utolsó napja 1922 január hó 10. délelőtt 10 óra, helye Brumberg Károly irodája Szentlélek-utca 10, ahol a részvényaladási ívek is vannak és ugyanott fizetendő a jegyzésnél esedékes 30 százalék is. További 40 százalék befizetendő január 15-ig és az utolsó 30 százalék január 30-ig.

Abban az esetben, ha tulajdonságok történne, úgy alapítók fenntartják maguknak a jogot, hogy a jegyzéseket aránylagosan redukálja, vagy teljesen törölje.

Alapítók fenntartják maguknak a jogot, hogy az első 3 évre kinevezzék az igazgatóság és felügyelőbizottság tagjait.

Az alakuló közgyűlés 1922 évi január hó 10-én délután fél 6 órakor lesz megtartva Dr. Hatiegan Emil ur lakásán Erzsébet-ut 31.

Cluj, 1921 december 25.

Alapítók:

Dr. HATIEGAN EMIL

LUNGU GAVRIL

Dr. CHIRILA VIKTOR

FEUERSTEIN KÁLMÁN

BRUMBERG KÁROLY

fakereskedő

fakereskedő

A világhírű **YES** porcellánpuder amerikai **YES** porcellánpuder újból mindenütt kapható. Zöld zárszalag nélkül hamisítvány!

GUTH A. fii
fiai

Satu-Mare

Gyárti és szállít:

Parafadugót, pléhkorongdugót, fadugót, staniólüvegkúpokat, csapelin-folyadékokat, üvegcsiszoló hordólemezeket, fűrészet, kéntípót, celatintet, vízahólyagot, acélpompát, parafatáplát (teipóbetét), parafatáblákat, „Berolin” vagy „Biro”-keféket, filtringspeket, aszbesztet, gumitömítőket, borszivattyukat, pezsgődrótháló-lemezt és agrafot, cognac üvegekhez raffiahálót, szivacsot, önozott tubusokat, pléhobozokat és valamennyi pincészeti cikket és gépeket a legolcsóbb napi árban.

Kérjen árajánlatot!

Au Bon Gout

Bárdos Jenő

párisi és bukaresti áruházak lerakatá-
nak farsangi ajándékai megérkeztek

Főter 4.

Breuer és Róna

nemzetközi szállítási és bizományi vállalat
ORADEA-MARE. Interurban telefon 5-55.

Szállít bármely országból egész Románia területére vagonteleket és darabárakat biztosítással. Olcsó díjtételek. Külön árúbiztosítási osztály

Szamosvölgyi Vasut Részvénytársaság

No. 80/AI.

Hirdetmény

A Szamosvölgyi Vasutnál azonnal alkalmazást nyer egy gépészmérnök, egy építésmérnök, egy felsőipariszkolát végzett [mechanikus], egy jogot végzett, 2-3 kereskedelmi iskolát végzett és több érettségizett vagy legalább 6 középiskolával bíró egyén.

Pályázhatnak olyan román anyanyelvű egyének, akik a román és magyar nyelvet úgy szóban, mint írásban tökéletesen bírják és esetleg németül vagy franciául is tudnak.

Előnyben részesülnek azok, akiknek vasuti gyakorlatuk van vagy még munkaképes vasuti nyugdíjasok.

Kérvények és okmányok január 20-áig a Szamosvölgyi Vasut igazgatóságához Désre küldendők be.

Dés, 1922 január hó 2-án.

Az igazgatóság

A bécsi divat saison- ajándékai megérkeztek

Női divat különlegességek
nagy választékban, szolid
árak, finom
anyagok

Grünwald és Steiner

női divatkülönlegességek áruháza CLUJ,
PIATA UNIRII No. 12.

Szilágyi Eleonora R.-T.

Alánlja: Likör, rum különlegességeit. Elsőrendű pezsgőit és borait. 1210 Szesz nagyraktár.

Ha jó rum- és likőresszenciát
akar beszerezni olcsón, forduljon
Glück Henrik gyárához

Oradea-Mare (Nagyvárad)
Calea Vict. volt Kolozsvári-u. 74. 1253

Ujrafoncsorozás!

Péchy és Társa

Finntükrök gyártása!

Modern üvegcsiszoló és tükörárugyár

üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapucinus-
u.) 20 megkezdte: Minden méretű és minőségű tükrök,
butorüvegek olcsó árakon meg-
rendelhetők.

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

Nagymennyiségű lámpáru, cseh
táblaüveg, karlsbad porcellán és
Ditmár-féle lámpáru érkezett.

DEUTSCH R.I.

üveg és porcellán nagy-
kereskedés részvénytársaság

Oradea-Mare — Nagyvárad,
Str. Nicolae Jorga (volt Zöldia-utca) 4.

TELEFON 71.

Pontos és szolid kiszolgálás.

GRÜNWALD

Üvegcsiszoló,
tükörárugyár és

Épületüvegezési vállalata
Oradea-Mare, Str. Gerliczy-u. 16

tudatja, hogy tükörüveg-
szállítmánya megérkezett!

Készít mindenféle csiszolt butorüvegeket
és tükröket, tükrök ujrafoncsorozást
Fintükrök I. II. III. rendű (10/16
coll) ládákban. Épületüvege-
zés! Minden méretű va-
lódí cseh táblaüve-
gek állandó
nagy rak-
tára. 1234

CUKORKA és CSOKOLÁDÉ raktár

LUSZTIG és NUSSBACHER Cal. Reg. Ferdinand 31.
Szállítunk postán, utánvét mellett. 1277

TUNGSRAM

Tungsrám Villamossági R. T. Cluj, Kómálalja-utca 25. Telefon 201.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó ára 1 lei. Vastagabb betűvel 2 lei.
Legkisebb apróhirdetés ára 10 lei.

Egy új salon garnitúra intarsia betéttel sűrűsége eladó. Megtekinthető d. u. 2-5 között. Egyetem-u. 3. I. em. 3.

Perfekt gyors és gépirót keres azonnali belépésre az Uj Kelet szerkesztőségére. Jelentkezni lehet délelőtt 11-től délután 6-ig Calea Regele Ferdinand 48.

Tanítót keresek naponta 2 órára kémia, rase oktatáshoz. Németül tudó előnyben. Cím a kiadóhivatalban. 3067-1

4 évi gyakorlattal bíró fatermelési hivatalnok, irodai vagy külső munkálatokra január 15-ére állást keres. Szíves megkeresésüket „Szorgalmas” jellegre a kiadóhivatalba kérek 3065-1

Bádóg és zománczott edény legelőnyösebben valamint mindenféle bádógos és vízvezeték szerelő munkákat legelőnyösebben úgy helyben, mint vidéken vállal

Frisch Samu
Cluj, Calea Motilor (volt Monostori-u.) 143.

Mérlegképes könyvelőt keresünk, ki a magyar és német levelezésben jártas. Cím a kiadóhivatalban. 3068-1

Használt szódás üvegeket veszek. Érdeklődni lehet Str. Căi Ferata (Vasut-utca) 4. Telefon 11-93. 3066-1

Eladó más vállalkozás miatt fűszer és csemegeüzlet, italmérés és dohánytőzsde, lakással ellátva bányavárosban, ahol több ezer munkás dolgozik. Bővebben Léb fitvérek cégnél, Cluj, Széchenyi tér.

Boeskor, mosótalp, felsőbőr ésszjigartóblank

Állandóan nagy készlet késznyben és nagyban, legolcsóbb árak mellett. Vidéki megrendeléseket kis postacsomagokban is eszközölök. — Jelenlegi talp és boeskor ára 65-70 lei. — **vagontételnél 5 százalék kedvezmény.**
SÁMSON BŐRGYÁR,
Gyufagyár-utca 1 — Gyors-áru raktárral szemben. — Telefon: gyár 3-86 — lakás 3-87 1278.

Alkalmazást

nyer azonnali belépésre vagy január 15-ikére székálló segéd, ki már önállóan működött kóser mészáros üzletben és egy hentes segéd ki szintén önállóan működött kóser szalámi gyárban. Csak elsőrendű segéd jelentkeznek. Fizetés nem fog akadályt gördíteni. Cím huszarszarnok, s:alámi és hentesárugyár rt. Cluj, malom-u. 8.

Világeikk!

Luxor's Coron Blue

Meszeléshez és kékítéshez nélkülözhetetlen angol kocka. I-a minőség. 1 lápa 82 csomag. 10 csomag 1/4 és 10 csomag 1/2-es. 200 lei beküldése ellenében postán franco küld a

„LUXOR” vegyszertgyár, Cluj,
Telegram: „Luxor”, Cluj, Telefon 12-27.
Engros engedmény.

Bőrlábszárvédő

elsőrendű anyagból fekete, barna és sárga színben 1286

Krébs János szjigartó
Cluj, Calea Regele Ferdinand 77.

Kereskedőknek árkedvezmény!

FRANKEL EMANUEL és KLEIN SÁMUEL

1283 kézműáru nagykereskedése
Cluj, Piata Vit. Mihaiu (v. Széch.-tér) 34. Dick ház.

Karácsonyi játékszerek megérkeztek

Feiner Testvérek engros és endetail áruaktára
Cluj, Calea Regele Ferd. (Wesselényi-u.)

KRISTÁLY

Fest, tisztít. TELEFON 500, 11-21.

LLOYD

az előkelő zsidóság találkozó helye. Bankettek, lakodalmak legjobb kivitelben és a legjutányosabb árban. **ORT. ÉTTEREM**
Cluj, Mátyás kir.-u. és Unió-u. sarak

Sándor Agoston utóda

uri divatruháza Cluj, Strada Memorandului, (Volt Unió-utca 2. szám.) 2849

Állandó újdonságok divatkülönlegességekben

Irodaszolga

felvétetik cím a kiadóhivatalban

Paplan, matrác, ágynemű készen és rendelésre legolcsóbban
Stern-nél Cluj,
Bocskaui-utca 9 szám alatt szerezhetők be

Metropol kávéházban

négyszer hetenként **FRITZ THELER** karmester vezénylete alatt salon vonós-zenekar hangversenyez 1271

Hölgyek figyelmébe!

Megnyílt! **SALON DE PARIS** Megnyílt!

Speciális női fodrász, hajfestő és manikűr terem. Hajfestés a legtermészetesebb színekben. Fejmosás, ondolás, fésülés u. m. történelmi és fantazie frizurák, bandacre frizettek, hajfonatok, legszebb kivitelben. — Cal. Victoriei (Kossuth Lajos-u.) 2. 1284

Műköszörüs, késes, műszerész

szakmába vágó munkákat szakszerint vállalom, szolid és pontos kiszolgálással

Gajzágó Márton
Cluj, Kínizsi-u. 5. (Óvár.)

GIB GRUPUL DE INDUSTRII BUCURESTI-GIB

Rhein

PEZSGŐ

„Rhein Royal”
„Rhein Very Dry”

Vezér ügynökség FINKELSTEIN FÜLÖP 3 Calea Victoria BUKAREST

Szörme bundákban és különféle

szörmékben

nagy választék. Megrendelés, átalakítás és festést minden mennyiségben vállalunk

S. Eisenstädter & Co.
szücs, szörmeáruháza Cal. Vict. (v. Kossuth Lajos-u.) 2. Telefon 1-49.

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

CLUJ-ROLOZSVÁR, Str. Xenopol (Szappan-u. elején)

Állandóan raktáron tart saját készítményű láncot, gyűrűt karkötőt stb. Vállal minden szakmába vágó munkák elkészítését, alakítását és javítását. Fogászati arany és forrasztó. Huzal és lemez arany- és ezüstben. Törmelékarany-beváltás.

2-13 TELEFON TELEFON 2-13

FRIEDMANN ÉS SCHÖN

fűszer-, gyarmat-, festék és rövidáru nagykereskedése
Satamare—Szatmár.

Állandó nagy raktár:

REICHHOLD, FLÜGGER és BOECKING-
féle lakkokban

„SCHMOLL”, „REVOLVER”, „SOLO”

cipőkrémek főlerakata, a

„HERKULES”

ruhafesték főlerakata.

Csak viszonteladókat szolgálunk ki.

Drogárak nagyban!

Drogárak nagyban!